

In dit nummer onder meer:

Wisseling in het bestuur van PDN.	4
Winnie de Boer uit Nieuw Zeeland: "Het was de Liefde".	7
De pensioenpremies van meneer Pietersen	8
"Mijn eerste computer werd met een kruiwagen afgeleverd."	9
Goed om te weten	11
Column Henk	12

Voorwoord

Op de valreep van het oude jaar hebben de vakbonden en DSM overeenstemming bereikt over een nieuwe pensioenovereenkomst. Wat die overeenkomst betekent voor de gepensioneerden van DSM, daarover is te lezen in deze uitgave van Pensioencontact.

Het College van Belanghebbenden heeft interessant nieuws te melden over de op te richten vereniging voor gepensioneerden van DSM. De interesse daarvoor blijkt erg groot te zijn.

Zoals in de vorige uitgaven van Pensioencontact, ook nu weer een verhaal van iemand die in het buitenland pensioen ontvangt van PDN. Dat bracht Pensioencontact deze keer naar Nieuw-Zeeland.

Dat gepensioneerden digitaal niet bij de tijd zouden zijn, wordt gelogenstraft door het verhaal van het echtpaar Ekkelkamp uit Emmen.

Deze en andere verhalen zijn te vinden in deze eerste Pensioencontact van 2011.

Wij wensen u veel leesplezier.

Jos L. Schneiders
Voorzitter Pensioenfonds DSM Nederland

Pensioencontact

Pensioencontact is een uitgave van Pensioenfonds DSM Nederland

Een interview met voorzitter Jos Schneiders

Nieuwe afspraken over de pensioenen van PDN

In de laatste maanden van vorig jaar is er druk overleg geweest tussen DSM en de vakbonden. Dat overleg heeft nieuwe afspraken over de pensioenen bij DSM opgeleverd die op 1 januari zijn ingegaan. Pensioencontact vroeg aan Jos Schneiders, de voorzitter van Pensioenfonds DSM Nederland (PDN), wat de nieuwe afspraken betekenen voor de gepensioneerden.

PDN-voorzitter Jos Schneiders.

Foto Annemiek Mommers

HOE IS DE PENSIOENREGELING VERANDERD?

"De meest ingrijpende veranderingen zijn de overstap van een voorwaardelijk eindloonsysteem naar een voorwaardelijk middelloonsysteem en een verhoging van de pensioenleeftijd naar 66 jaar vanaf 1 januari 2012. Deze veranderingen raken echter de gepensioneerden niet. De pensioenuitkering van gepensioneerden verandert alleen als er indexatie wordt verleend. Of er tot indexatie wordt besloten, is net als voorheen afhankelijk van de financiële situatie van het fonds. Voor de gepensioneerden is van belang dat indexatie voortaan pas bij een hogere dekkingsgraad kan plaatsvinden. Eerder kon vanaf een dekkingsgraad van ca.105% gedeeltelijk en vanaf een dekkingsgraad van ca.116% volledig geïndexeerd worden. Die grenzen zijn met 5% verhoogd tot resp.110% en 121%. Concreet betekent dit dat zolang de dekkingsgraad lager is dan 110% er geen indexatie plaatsvindt. Een gedeeltelijke indexatie is mogelijk als de dekkingsgraad tussen 110% en 121% ligt. Volledige indexatie is mogelijk bij een dekkingsgraad boven de 121%.

CDC-regeling

Pensioenen kunnen op allerlei manieren geregeld worden. DSM en de vakbonden hebben gekozen voor de zogenaamde CDC-regeling. Deze regeling gaat er vanuit dat de werkgever en de werknemers samen afspreken een bepaald percentage van de salarissen als pensioenpremie te betalen aan het pensioenfonds. In december 2010 is tussen de vakbonden en DSM afgesproken dat die premie vanaf 2011, 22% zal zijn. Na het betalen van de premie kan DSM niet meer aangesproken worden op eventuele tekorten bij het pensioenfonds. Tekorten kunnen ontstaan door slechte beleggingsresultaten, lage rente of andere oorzaken. Daar staat tegenover dat DSM ook geen aanspraak kan maken op een deel van het vermogen uit het pensioenfonds als het financieel goed gaat met het fonds.

Middelloon

Als DSM en werknemers hun premie hebben betaald, is het aan het pensioenfonds om dat te gebruiken voor de pensioenopbouw van de deelnemers. Om te bepalen hoeveel pensioenrechten er worden opgebouwd, is bij DSM gekozen voor het zogenaamde middelloon-systeem. De hoogte van wat een deelnemer aan pensioen opbouwt, is bij dat systeem afhankelijk van het salaris dat hij of zij in een bepaald jaar verdient. Tot voor kort was die opbouw nog gebaseerd op het eindloon. Het loon dat iemand verdiende op het moment van pensionering geldt bij een eindloonregeling voor de pensioenopbouw over alle voorafgaande jaren.

Voorwaardelijk middelloon / kostendekkende premie

Het kan gebeuren dat de premie die het pensioenfonds van werkgever en werknemers ontvangt, niet meer genoeg is om de pensioenregeling ongewijzigd uit te voeren. De premies dekken niet meer de kosten van de pensioenen. In dat geval is de afspraak dat niet de premies worden verhoogd, maar dat de opbouw van pensioenaanspraken voor de werknemers vanaf dat moment overeenkomstig wordt aangepast. De pensioenrechten en de pensioenopbouw van werknemers zijn dus voorwaardelijk.

Ook de werknemers van DSM krijgen pas bij een hogere dekkingsgraad volledige indexatie over hun opgebouwde pensioenaanspraken. Dat is voortaan mogelijk vanaf een dekkingsgraad van 110%. Dat was tot nu toe 105%.

Wat voor de gepensioneerden ook verandert, is dat een besluit over indexatie niet langer is gekoppeld aan tijdstip en omvang van de algemene loonsverhoging bij DSM. Vanaf nu wordt ieder voorjaar een indexatiebesluit genomen. Verder is de hoogte van de algemene loonsverhoging bij DSM niet meer de bovengrens van een indexatie bij de pensioenen. Ook als de lonen dus in een bepaald jaar minder stijgen

dan de prijzen, zal de prijsstijging het uitgangspunt zijn voor de indexatie van de pensioenen. Het kan dus voorkomen dat de indexatie van de gepensioneerden hoger is dan de algemene loonontwikkeling bij DSM. Dat was voorheen niet mogelijk. De indexatie kan echter niet hoger zijn dan 5%.”

WAAROM WORDT ER PAS BIJ EEN HOGERE DEKKINGSGRAAD GEÏNDEXEERD?

”Het is belangrijk om te weten, dat voor indexatie van pensioenuitkeringen geen premie door DSM wordt betaald. De indexatie wordt namelijk volledig uit het beleggingsrendement van het pensioenfonds betaald. De maatregel om pas bij een hogere dekkingsgraad indexatie te verlenen, moet ervoor zorgen dat het pensioenfonds gezonder, zeg maar schokbestendiger wordt. Als het rendement op de beleggingen meteen gebruikt wordt voor indexatie is het fonds moeilijker in staat om de vereiste financiële buffers op te bouwen. Dan is het gevaar groot dat de dekkingsgraad weer snel daalt en het fonds in de problemen komt. Door de indexatie in bepaalde omstandigheden iets uit te stellen, kan de dekkingsgraad eerder herstellen. Ons fonds wordt daardoor schokbestendiger.”

WAAROM MOEST DE REGELING SOBERDER WORDEN?

”Werkgever en de vakbonden maken afspraken over de pensioenen. De vorige afspraak liep 31 december 2010 ten einde. Een versobering was nodig omdat bleek dat de pensioenen te duur waren geworden voor de premies die werkgever en werknemer kunnen en willen betalen. Zo zijn de pensioenkosten gestegen door de forse toename van de levensverwachting van werknemers. Bovendien zorgden de lage rente en tegenvallende resultaten op de beurs voor gedaalde opbrengsten uit de pensioenbeleggingen en daarmee voor een lagere dekkingsgraad. Om de bestaande regeling te handhaven, zou er een aanzienlijk hogere premie nodig geweest zijn. DSM en de vakbonden hebben gezamenlijk besloten de premies niet zo fors te laten stijgen, maar om de regeling soberder te maken. Overigens is er ook bij gepensioneerden sprake van een forse toename van de levensverwachting. Ook voor hen geldt dat de pensioenen langer uitgekeerd gaan worden dan waar eerder rekening mee was gehouden en waarvoor premie werd ingelegd.”

WAAROM BETAALT DE WERKGEVER NIET MEE OM HET FONDS STERKER TE MAKEN?

”Sinds 2006 is de pensioenregeling zo opgebouwd dat werkgever en werknemer samen afspraken maken over een vaste premie die ze een bepaald aantal jaren gaan betalen. Waar het vroeger (vóór 2006) zo was dat de premiebijdrage de sluitpost was om tot een kostendekkende regeling te komen, is het met de zogenaamde CDC regeling zo dat een vaste premie betaald wordt voor de overeengekomen periode.

In principe moet de premie die nu is afgesproken voldoende zijn om de pensioenregeling uit te voeren. In de nieuwe regeling is duidelijker uitgewerkt dat in beginsel de regeling aangepast wordt als de premie onvoldoende is." (zie kader pagina 2)

WELKE RISICO'S LOPEN GEPENSIONEERDEN DOOR DE NIEUWE AFSPRAKEN?

"Het zijn dezelfde risico's die ze in het verleden ook al liepen. Bijvoorbeeld het risico één of meer jaren geen of maar een gedeeltelijke indexatie over hun pensioenen te krijgen. De kans daarop is in de eerste jaren mogelijk iets groter, omdat pas bij een hogere dekkingsgraad geïndexeerd kan worden.

Jos Schneiders.

Foto Annemiek Mommers

Ook het risico dat gekort moet worden op de pensioenen, is er nog steeds. Als de dekkingsgraad langere tijd onder de 100% zakt, kan die situatie zich voordoen. Het is de bedoeling dat door de nieuwe afspraken tussen werkgever en de vakbonden dit risico kleiner wordt. Het pensioenfonds heeft nu meer kans om financiële buffers op te bouwen en daardoor kan de dekkingsgraad beter boven de 100% blijven. Dat zorgt ervoor dat er minder kans bestaat dat de indexatie in de toekomst achterwege moet blijven of dat er gekort moet worden op de pensioenen. Indexatie die in een bepaald jaar niet verleend wordt, kan in latere jaren ingehaald worden als de financiële toestand van het fonds dat weer toelaat."

ZIJN HET ALLEEN DE GEPENSIONEERDEN VOOR WIE DE REGELING SOBERDER WORDT?

"Zoals ik al eerder zei, verandert ook voor de DSM-medewerkers het een en ander. Ook zij komen pas bij een hogere dekkingsgraad dan voorheen in aanmerking voor indexatie van hun pensioenopbouw. Verder lopen zij eveneens het risico dat de pensioenopbouw bij een erg lage dekkingsgraad gekort moet worden. Daarnaast gaan zij van een eindloonsysteem naar een middelloonsysteem en wordt vanaf 1 januari 2012 de pensioenleeftijd verhoogd van 65 naar 66 jaar. In het geval de premie die het pensioenfonds van werkgever en werknemers ontvangt niet meer kostendekkend is, wordt de opbouw van pensioenaanspraken voor de werknemers aangepast aan de premie. Tenslotte dragen de DSM medewerkers vanaf 1 januari 2011 één procent meer pensioenpremie af."

ALS DE PENSIOENLEEF TIJD IN 2012 NAAR 66 JAAR GAAT, KUNNEN MENSEN DIE ONLANGS MET PREPENSIOEN (PPS) ZIJN GEGAAN OF MET VROEGPENSIOEN (GIST) DAN TOCH OP HUN 65STE MET PENSIOEN GAAN?

"Uiteraard is pensionering met 65 jaar voor deze groepen nog altijd mogelijk aangezien zij het belangrijkste deel van hun ouderdomspensioen reeds hebben opgebouwd tot en met 31 december 2011. Dit opgebouwde ouderdomspensioen kan nog steeds ingaan bij 65 jaar. Afhankelijk van de situatie kan dit voor hen soms beperkte financiële gevolgen hebben.

Voor mensen in de PPS, die geen pensioen meer opbouwen, heeft het geen financiële consequenties. Voor anderen die vanaf 1 januari 2012 wel nog ouderdomspensioen opbouwen, betekent het dat het stukje van hun pensioen dat vanaf 2012 wordt opgebouwd pas op hun 66ste zal ingaan. Overigens biedt onze pensioenregeling diverse flexibele mogelijkheden om pensioen eerder dan wel later te laten ingaan. Daardoor is het mogelijk dat een deelnemer de uitkering wat betreft ingang en/of hoogte op de persoonlijke situatie kan afstemmen."

Wat doet u op Internet?

Internet biedt steeds meer nieuwe wegen voor digitale communicatie.

Bij sommige mensen bestaat het beeld dat vooral jongeren gebruik maken van het Internet. Niets blijkt minder waar. Ook senioren doen driftig mee.

Wat doen die ouderen op het Internet? Op welke manier maken ze er gebruik van? Welke sites bezoeken ze? Hoe hebben ze geleerd ermee om te gaan? Hoe vergemakkelijkt Internet het leven van gepensioneerden? Vragen waar mogelijk interessante verhalen achter schuil gaan.

Wat zijn de ervaringen en belevenissen met Internet bij de gepensioneerden van PDN?

Pensioencontact wil het graag weten. Bent u ook actief op het Internet? Hebt u vrolijke, vervelende of bijzondere ervaringen gehad?

Bent u op een bijzonder manier met Internet bezig? Welke sites vindt u interessant? Deel uw ervaringen met andere lezers van Pensioencontact. Zet uw bescheidenheid aan de kant en stuur een e-mail naar harry.coerver@dsm.com. Misschien staat uw verhaal, uw kijk op Internet of uw tips over internetgebruik dan in de volgende editie van Pensioencontact.

Wisseling in het dagelijks bestuur van PDN

Onlangs is de samenstelling van het dagelijks bestuur (DB) van het pensioenfonds veranderd. John van Engelen (60) die al sinds de oprichting van PDN in 2007 deel uitmaakt van het DB en tevens bestuurslid is met stemrecht, heeft zijn zetel gewisseld met bestuurslid Ton de Boer (58).

John van Engelen is sinds begin dit jaar met prepensioen gegaan.

Dat heeft te maken met de verplaatsing van EBN waar hij de laatste 18 jaren voor werkte. Statutair maakt hij de lopende zittingsperiode tot eind 2011 af. Op deze manier kan nog een jaar geprofiteerd worden van zijn kennis en ervaring, waarvan ook een nieuw DB-lid kan profiteren.

De betrokkenheid van John van Engelen met de pensioenen van DSM dateert al vanaf

1995 toen hij functies bekleedde bij de voorgangers van PDN. Hij is evenals De Boer via de COR in het bestuur afgevaardigd als werknemerslid. "Maar", zegt van Engelen, "in het bestuur probeer ik, en ook alle andere bestuursleden, de belangen van niet één, maar van alle groepen op een evenwichtige manier te behartigen."

Ook Ton de Boer is geen onbekende in het pensioenland van DSM. Hij is weliswaar pas sinds een jaar lid van het PDN-bestuur, maar was van 2000 tot 2008 plaatsvervangend lid van het bestuur en maakte vanuit die positie alle ontwikkelingen rond pensioenen van de laatste jaren van dichtbij mee. Twee jaar maakte hij als afgevaardigd werknemerslid, deel uit van het College van Belanghebbenden, het verantwoordingsorgaan van PDN.

Medio 2010 is de bestuursstructuur van het fonds gewijzigd en daarmee ook de rol van het DB. Behalve de overgang naar een kleiner bestuur en de opheffing van de bestaande commissies, zijn de taken en bevoegdheden van het DB verminderd en die van het bestuur, als geheel, juist uitgebreid. Overigens blijft er nog genoeg

te doen voor het DB. Het onderhoudt de contacten met De Nederlandsche Bank, de Autoriteit Financiële Markten, het College van Toezicht en het College van Belanghebbenden. Verder stuurt het DB de bestuursprocessen bij het fonds aan (onder meer governance, opleiding, voorbereiding van vergaderingen, opstellen van agenda enz.). In urgente situaties neemt het DB de beslissingen, waarover het later bij het bestuur verantwoording aflegt.

John van Engelen (links) en Ton de Boer.

Foto Annemiek Mommers

John van Engelen kan terugkijken op een lange periode waarin het pensioenland steeds opnieuw veranderde. Hij noemt bijvoorbeeld de vorming van PDN toen het Pensioenfonds DSM Chemie fuseerde met Pensioenfonds Gist Brocades. Van Engelen: "In 2006 sloten de sociale partners een nieuwe pensioenregeling af waarbij besloten is dat

de sluitpostpositie van de werkgever werd afgeschaft. Anders gezegd, de werkgever betaalde een vaste pensioenpremie en was van toen af aan niet meer verplicht financiële hulp te bieden, als het pensioenfonds in de problemen kwam. Dat risico kwam volledig bij PDN en daarmee bij de werknemers en gepensioneerden te liggen."

Ook bij aanpassingen bij PDN rond de invoering van de nieuwe Pensioenwet in 2007 was Van Engelen nauw betrokken. En vorig jaar uiteraard bij de aanpassing van de bestuursstructuur.

John van Engelen blijft bestuurslid tot aan het einde van dit jaar. Hij overweegt om zich bij de bestuursverkiezingen later dit jaar kandidaat te stellen namens de gepensioneerden. Als hij dat doet, is het aan de gepensioneerden om hem te kiezen in het bestuur van het pensioenfonds.

Voor het nieuwe DB-lid Ton De Boer wachten de komende tijd nieuwe uitdagingen. Het is immers voorlopig zeker nog niet rustig in de Nederlandse pensioenwereld.

De Boer: "Eind vorig jaar is er een nieuwe pensioenovereenkomst gesloten tussen de vakbonden en DSM. Die overeenkomst moet door PDN "vertaald" worden in een nieuw pensioenreglement. Daarin kan iedere deelnemer en pensioengerechtigde straks lezen wat hij van het fonds kan verwachten. Naast de eerste communicatie door de sociale partners over de veranderingen en de nieuw afgesloten overeenkomst, zal ook het pensioenbestuur de komende tijd daarover moeten communiceren. Aan de deelnemers (actieven, pensioengerechtigden en slapers) moet vooral ook duidelijk gemaakt worden welke risico's ze dragen in de nieuwe regeling."

En ook andere zaken komen op het bestuur, en dus ook op het DB, af. De Boer wijst op besluiten in het parlement die kunnen zorgen voor veranderingen rond de pensioenwetgeving. Voorts moet binnenkort gekeken worden of de huidige nieuwe bestuursstructuur aan de verwachtingen voldoet of mogelijk weer moet worden aangepast.

De Boer signaleert ook dat het karakter van het pensioenfonds langzaam verandert. "De verhouding actieven / gepensioneerden en ouderen / jongeren wordt anders, omdat het aandeel gepensioneerden steeds groter wordt. Daar moet je rekening mee houden als je de belangen van de verschillende groepen evenwichtig wilt behartigen," benadrukt hij. "Zeker in het licht van de huidige dekkinggraden bij de pensioenfondsen en gelet op de mogelijke gevolgen daarvan en de effecten die dat heeft op de verschillende groepen deelnemers. Dat zet druk op de collectiviteit en de solidariteit, wat een gemeengoed is in onze pensioenregeling."

Uiteraard is de financiële situatie van het fonds voortdurend een aandachtsgebied voor het bestuur. De dekkinggraad van PDN stond eind september op 105 procent en de verwachting is dat ze in het laatste kwartaal van vorig jaar iets is gestegen. Dat betekent volgens De Boer dat de dekkinggraad dan boven het noodzakelijke minimum uit het herstelplan staat.

Uitdagingen genoeg voor De Boer.

Betaaldata pensioenen

In het verleden werden de pensioenen uiterlijk op de 27ste van een maand overgemaakt naar de pensioengerechtigden.

Dit gebeurde alleen niet in de maand december. In die maand was de uiterlijke datum de 23ste.

Het kon echter voorkomen dat de pensioenuitkering al enkele dagen eerder overgemaakt was. Vanaf 2010 worden de pensioenen (met uitzondering van december) precies op de 27ste overgemaakt.

Als de 27ste in een weekend valt, worden de pensioenen eerder uitbetaald.

De data voor 2011 zijn:

25 februari 2011	26 augustus 2011
25 maart 2011	27 september 2011
27 april 2011	27 oktober 2011
27 mei 2011	25 november 2011
27 juni 2011	23 december 2011
27 juli 2011	

PDN'ers in het buitenland

Pensioencontact is op zoek naar PDN-gepensioneerden in het buitenland. Waarom vertrokken ze en wat kwamen ze tegen? Woont u in het buitenland, neem contact op met Pensioencontact. Misschien dat uw verhaal de volgende uitgave van Pensioencontact siert. Stuur een e-mail met contactgegevens naar harry.coerver@dsm.com

Wilt u meer weten?

Internetsite PDN

Meer informatie over PDN kunt u vinden op de website: www.pdnpensioen.nl

Pension Desk: 045-5788100

Vragen over uw pensioen kunt u stellen aan één van onze medewerkers. Zij zijn van 09.00 - 17.00 uur beschikbaar op telefoonnummer 045-5788100 of via e-mail: info.pdn@dsm.com. Zorg dat u uw administratienummer bij de hand hebt als u belt.

Nieuws van het College van Belanghebbenden van PDN

OPDRACHT CVB

Het College van Belanghebbenden kijkt of de besluiten van het bestuur van het pensioenfonds evenwichtig zijn wat betreft de verschillende belanghebbenden van het pensioenfonds. Die belanghebbenden zijn de werknemers, de pensioengerechtigden en de werkgever.

Veel interesse voor een vereniging van gepensioneerden

De antwoordkaart bij de vorige uitgave van Pensioencontact is massaal ingevuld en teruggestuurd. Op die antwoordkaart konden pensioengerechtigden invullen of ze geïnteresseerd waren in een nieuw op te richten vereniging voor gepensioneerden van DSM. Bijna duizend antwoordkaarten dwarrelden in november en december binnen bij Pensioenfonds DSM Nederland. Meer dan tien procent van de inzenders lieten weten ook straks actief te willen meehelpen in een nieuwe vereniging.

Het College van Belanghebbenden, dat het initiatief nam voor deze peiling, is bijzonder verheugd met de reacties. Ed Gryson, een van de leden van het college met speciale aandacht voor de communicatie, zegt daarover: "Wij zijn bijzonder blij met zoveel reacties. Het laat duidelijk zien dat gepensioneerden betrokken zijn en willen blijven bij DSM en dat het idee voor een vereniging van gepensioneerden omarmd wordt."

Hoe gaat het nu verder? Ed vertelt dat het College van Belanghebbenden een aantal mensen heeft benaderd die een "initiatiefgroep" gaan vormen.

Zij gaan de vereniging in de steigers zetten. "Ik kan me voorstellen dat zij bij andere verenigingen van gepensioneerden hun licht gaan opsteken over hoe zo'n vereniging in elkaar zit en wat een vereniging zoal kan betekenen," aldus Ed. "Ook zullen ze moeten nadenken over bijvoorbeeld de statuten van de vereniging."

Wat de initiatiefgroep doet, staat van nu af aan los van het College van Belanghebbenden, ook al is één lid van de

Ed Gryson. Foto Annemiek Mommers

initiatiefgroep ook lid van het College van Belanghebbenden. Als straks dit pionierswerk is verricht, zal er een bestuur voor de vereniging moeten worden gevormd.

"Het is nog even onduidelijk wanneer de gepensioneerden weer horen van de voortgang rond de oprichting van de vereniging. Dat gaat de initiatiefgroep organiseren", zegt Ed. "Het College van Belanghebbenden doet dus nu een stapje terug in deze zaak. Wij hopen dat er snel een vereniging komt die interessant is voor alle gepensioneerde DSM'ers."

CONTACT

Het College van Belanghebbenden stelt reacties van deelnemers, en pensioengerechtigden bijzonder op prijs. Contact met het College is mogelijk via de e-mail (info.PDN@dsm.com) onder vermelding van "College van Belanghebbenden". Een brief kan worden gestuurd naar het adres: PDN, College van Belanghebbenden, postbus 6500, 6401 JH Heerlen.

Winnie de Boer in Nieuw-Zeeland: "Het was de liefde"

Winnie de Boer (82) is terechtgekomen in het verre Nieuw-Zeeland. Daar ontvangt zij het nabestaandenpensioen van PDN. Haar inmiddels overleden man, Wiebo Rijpma, werkte in de jaren zestig als jurist op het hoofdkantoor van DSM in Heerlen. Hij hield zich onder meer bezig met contracten tussen DSM en Japanse klanten. Winnie heeft daar goede herinneringen aan. "Ik heb nog steeds een mooie broche die ik van de Japanners heb gekregen."

In die tijd woonde het gezin met vijf kinderen in de Casinolaan in het Zuidlimburgse Terwinselen.

De jongste, Petertje, kwam op driejarige leeftijd om het leven bij een verkeersongeluk. Winnie vertelt nog steeds over haar Petertje, wat voor parmantig kereltje hij was en hoe de kerk in Terwinselen vol stroomde bij zijn begrafenis. Het verdriet is inmiddels verwerkt, "alleen de mooie herinneringen aan hem zijn er nog van over", zegt Winnie nu.

Winnie de Boer en een zicht op het dorpje Te Kuiti waar ze woont.

Dat is lang geleden. Inmiddels is het gezin verdeeld over twee continenten. De dochter van Winnie woont ook in Nieuw-Zeeland, de andere kinderen in Nederland en Duitsland.

Hoe Winnie achttien jaar geleden in Nieuw-Zeeland terecht kwam, is een apart verhaal.

"Dat was de liefde", geeft Winnie toe, en "alleen is ook maar alleen".

"Ik reisde met een vriendin door Nieuw-Zeeland en kwam op die reis een oom van haar tegen die daar woonde. Een charmante man die bovenop een heuvel een prachtige villa had gebouwd van waaruit je kon genieten van adembenemende vergezichten." Drie weken logeerde Winnie en haar vriendin bij hem en toen is de vonk overgeslagen. "Terug in Nederland liep ik met mijn hoofd in de wolken", herinnert Winnie zich. Een jaar lang hoorde ze niks meer uit dat mooie land aan de andere kant van de wereld, totdat ze een week voor de Kerst van 1992 een telefoontje kreeg. En toen ging het snel.

Op 65-jarige leeftijd stond Winnie op Schiphol afscheid te nemen

van kinderen en kleinkinderen. En spijt heeft ze er na 18 jaar nog steeds niet van. Winnie: "Van het begin af aan was er het gevoel dat ik hier in Nieuw-Zeeland thuis hoor. Alsof mijn voorvaderen er ook geleefd hebben." Met de moderne communicatiemiddelen is het gemakkelijk om contact te houden met iedereen, ook aan de andere kant van de wereld. Soms komt dat contact zelfs heel onverwacht. Zo liep Winnie laatst in de plaatselijke supermarkt en hoorde ze haar kleinkind uit Nederland zingen. Hoe dat kan? Haar kleinkind is de in Nederland bekende zangeres Do. Zij scoorde onlangs een

wereldhit met het lied Heaven. Zelfs de mensen in Nieuw-Zeeland kennen Do, heeft Winnie al bij verschillende gelegenheden gemerkt.

"Ik woon in een villa als een echte prinses. Voor geen geld van de wereld ga ik hier nog weg." Helemaal alleen is Winnie niet. Haar dochter Monica woont op een half uurtje auto rijden. Ook voor haar dochter was Nieuw-Zeeland een grote

verandering, vertelt Winnie. "Zij woonde eerst in het Franse Nice aan de Middellandse Zee. Nu leeft ze in een klein dorpje à la Lutjebroek met haar gezin op een groot stuk grond met kippen, twee geiten, eenden en een grote, ontzettend lieve hond."

"Het zingen zit ook bij haar in het bloed", zegt Winnie. "Haar huis is als een klein theater, waar ze wel eens optreedt voor publiek en ook andere artiesten de kans geeft om op te treden.

Winnie is ondanks haar leeftijd nog een vitale dame. In het dorpje Te Kuiti is ze alom bekend. "Dat komt omdat ik zo van praten houd", zegt ze ter verklaring. Ze blijft op allerlei manieren actief. Op dit moment is ze bezig een kinderboek te schrijven. "Erg spannend," zegt ze. "Ik schrijf het eerst in het Nederlands en dan vertaal ik het in het Engels."

Heimwee kent ze niet. "Nieuw-Zeeland is prachtig, het is niet zo bedorven als het overvolle Europa. Ook al blijf ik altijd geïnteresseerd als ik iets hoor of kan lezen uit Nederland. Pensioencontact is dan ook goed aan mij besteed. Vooral de column van Henk op de achterkant lees ik steeds met veel plezier."

De pensioenpremies van meneer Pietersen

Uit de PDN-vraagbaak

Bij het pensioenfonds komen dagelijks vragen binnen van mensen die iets willen weten over hun eigen pensioen of over de pensioenen in het algemeen. Soms zijn de antwoorden op bepaalde vragen ook interessant voor een breder publiek. Dat soort vragen worden beantwoord in de rubriek "Uit de PDN-vraagbaak"

Vandaag een vraag van een gepensioneerde over het berekenen van pensioenaanspraken.

De meeste mensen bouwen via hun werkgever pensioen op. Jarenlang betalen ze samen met de werkgever pensioenpremies. In de regel betaalt de werkgever veel meer dan de werknemer. Als de werknemers met pensioen gaan, ontvangen ze daarvoor maandelijks een bepaald bedrag aan pensioen.

Hoe de hoogte van die pensioenuitkering wordt berekend, dat is voor veel mensen een moeilijke materie. Sommigen gaan zelf rekenen. Zo ook bijvoorbeeld meneer Pietersen. Hij kijkt in zijn pensioenklapper en inventariseert wat er in de loop van de tijd aan pensioenpremies is betaald. "Als ik al dat geld nou eens zelf had gehad en het had belegd wat zou ik dan hebben overgehouden," vraagt Pietersen zich nieuwsgierig af. Als hij gemiddeld vijf, zes of zeven procent beleggingsrendement had gehaald, zou dat een vorstelijk bedrag hebben opgeleverd.

Met dat bedrag kon Pietersen dan op 65-jarige leeftijd een pensioen kopen dat misschien hoger is dan het pensioen dat hij nu van PDN krijgt. "Dacht ik het niet, mijn pensioen is te laag," denkt Pietersen na al zijn rekenwerk.

Hoe kan dat? Blijft er geld aan de strijkstok hangen bij PDN? Niets is minder waar. Dat het pensioen van Pietersen lager kan zijn dan hijzelf na zijn rekenwerk verwacht, heeft goede gronden.

Het pensioensysteem van PDN werkt anders dan Pietersen denkt. Er wordt niet alleen gespaard voor het opbouwen van ouderdomspensioen, er is ook geld nodig voor aanvullende regelingen, zoals de opbouw van het partnerpensioen. In de pensioenregeling bij het pensioenfonds is ook op allerlei manieren solidariteit ingebouwd. En dat kan voor de ene deelnemers anders uitpakken dan voor de

ander. Niet al het geld dat Pietersen heeft betaald wordt aangewend voor zijn eigen, individuele pensioen. Als een deelnemer in het pensioenfonds op jonge leeftijd overlijdt, heeft zijn partner meteen recht op partnerpensioen. Dat wordt betaald met geld van alle andere deelnemers in het pensioenfonds. Dus ook met het geld van Pietersen. Als Pietersen vroegtijdig overleden was, was het pensioengeld dat hij op dat moment gespaard en belegd had zeker onvoldoende geweest om zijn partner de rest van het leven van een pensioen te voorzien.

Maar er is meer dan de solidariteit met mensen die vroeg overlijden, dat het pensioen van Pietersen lager maakt dan hijzelf heeft uitgerekend. Deelnemers die arbeidsongeschikt raken ontvangen meer pensioen dan ze zelf aan pensioenpremies hebben betaald.

De solidariteit in het systeem van het pensioenfonds bij PDN gaat nog verder. Ook als het niet zo goed gaat met de beleggingen, moet er pensioen, liefst nog geïndexeerd, kunnen worden uitbetaald. De laatste jaren hebben laten zien dat het op de beurs en met de beleggingen niet automatisch alleen maar goed kan gaan. Pensioenfonds kijken ver vooruit. Zelfs als Pietersen straks overlijdt, moet ook de generatie na hem op een financieel gezond pensioenfonds kunnen rekenen. En daarvoor moet het pensioenfonds financiële buffers aanleggen. Ook die moeten uit de pensioenpremies komen van alle deelnemers, onder wie meneer Pietersen.

Een pensioensysteem zonder solidariteit kán een hoger pensioen opleveren. Maar dan moeten de beurzen het lange tijd goed doen en ook moet de verzekerde niet vroegtijdig sterven of arbeidsongeschikt raken. Het pensioen bij PDN is niet helemaal risicoloos. Het kan gebeuren dat er één of meer jaren niet geïndexeerd kan worden. In het slechtste geval zouden de pensioenen en pensioenopbouw zelfs gekort kunnen worden. Grote risico's zoals vroegtijdig overlijden of arbeidsongeschiktheid zijn echter door de solidariteit in het systeem voor een belangrijk deel afgedekt. En ook daarom is het moeilijk met berekeningen op basis van individueel betaalde premies de hoogte van het PDN-pensioen te beoordelen.

”Mijn eerste computer werd met een kruiwagen afgeleverd”

Rieks Ekkelkamp (77) uit Emmen is iedere dag wel een of twee uur achter zijn computer te vinden. En zijn vrouw Willy (75) is ook al niet 'computerschuw'. Het telebankieren bijvoorbeeld heeft geen geheimen meer voor haar.

Het echtpaar Ekkelkamp logenstrafte het beeld dat computeren niets is voor de oudere generaties. "Ouderen moeten juist veel gebruik maken van de computer. Je kunt er zoveel mee en wie niet meedoet, komt vroeg of laat in de problemen, want allerlei voorzieningen worden digitaal", weet Rieks.

Voor Rieks begon het digitale tijdperk toen hij nog bij Akzo in Emmen werkte dat later werd overgenomen door DSM. De laatste tien jaar voor zijn VUT moest hij als wachtchef de productie op de computer bijhouden. "Dat was nog alleen intern, een gesloten circuit. Je kon niet via de computer met de buitenwereld communiceren", herinnert hij zich. De kennismaking met de computer bij DSM zorgde ervoor dat Rieks geen koudwatervrees had voor computers. Toen hij in de VUT ging, was er dan ook al snel een computer in huize Ekkelkamp. Rieks moet nu nog lachen als hij daaraan terugdenkt. "Een kennis van me had een bouwbedrijf. Hij schafte nieuwe computers aan en ik mocht een van de oude computers hebben. Dat waren toen nog hele apparaten. Mijn kennis, die aan de overkant van de straat woonde, kwam de computer op een dag brengen in een kruiwagen. Het installeren was toen nog een hele klus. Dankzij een behulpzame buurvrouw was dat echter geen probleem."

En Rieks heeft er nooit spijt van gehad. "Ik heb geen computer-cursus gevolgd. Zo nu en dan hielp me wel eens iemand verder. Maar eigenlijk heb ik het vooral zelf uitgezocht. Dat is niet eng. Je kunt er ook niks aan kapot maken. Lukt het niet of de computer loopt vast, dan zet je hem uit en aan en je begint weer opnieuw. Ouderen hoeven niet bang te zijn dat ze iets kapot maken als ze iets verkeerd doen."

Inmiddels heeft Rieks vele voordelen van de computer ontdekt. Hij woont in Drenthe, maar zijn kinderen wonen in Brabant. "Nou dan is het toch fijn als we kunnen e-mailen," zegt hij. Dagelijks controleert hij dan ook 's morgens zijn e-mails. En bij e-mailen is het niet gebleven. "Mijn kleindochter van 12 jaar zei op zekere dag tegen mij: opa ik wil dat ik op Hyves met je kan chatten. Dus zat ik even later ook op Hyves. Nou daar zag ik een knop waarmee je in

contact kon komen met andere mensen. Daar heb ik de naam van een neef ingetikt die ik dertig jaar geleden uit het oog was verloren. En wat dacht je? Hij meldde zich per omgaande. Dat wil zeggen, hij meldde zich via zijn kleindochter. En zo ben ik, nog meer familieleden die ik 'kwijtgeraakt' was, op het spoor gekomen."

Rieks heeft zelfs foto's van zijn vader op Internet gevonden. "Ik was terechtgekomen op de website van het Provinciaal Archief van Drenthe. Bij een verzameling schoolfoto's heb ik mijn vader op 12-jarige leeftijd teruggevonden. Ik kende die foto niet eens, dat is toch geweldig."

Internet zorgt ook voor leuk tijdverdrijf. Rieks klaverjast graag. "Dat doe ik nu ook op Internet. Dat gebeurt met mensen uit het hele land, van Groningen tot Maastricht. En mijn vrouw vindt allerlei soorten puzzels en spelletjes op Internet."

Rieks: "Eigenlijk zouden alle ouderen met Internet aan de slag moeten gaan. Het is goed voor je hersenen als je daar mee bezig bent. Er gaat een wereld voor je open. Je kunt alles opzoeken. Je kunt er kranten lezen. Met de computer blijf je van heel veel zaken op de hoogte."

Internetten is een vast onderdeel in het leven van Rieks en zijn vrouw geworden. Inmiddels is de computer die per kruiwagen werd afgeleverd al weer lang het huis uit. Rieks Ekkelkamp beschikt nu over een laptop met een draadloze internetverbinding. Op alle plaatsen in het huis kan hij zijn laptop neerzetten om hem te gebruiken.

Verkiezingen voor bestuur en CvB

Dit jaar vinden verkiezingen plaats voor vertegenwoordigers van gepensioneerden in het bestuur en in het College van Belanghebbenden van PDN.

Per 31 december loopt de huidige zittingstermijn van de gepensioneerde bestuursleden en gepensioneerde leden van het College van Belanghebbenden af. Dat betekent dat dit jaar verkiezingen zullen worden georganiseerd.

In het voorjaar worden de gepensioneerden via een extra uitgave van Pensioencontact geïnformeerd over het proces van deze verkiezingen en over de eisen die verbonden zijn aan een kandidaatstelling. De verkiezingen zelf staan voor het najaar gepland.

Neem abonnement op digitale nieuwsbrief PDN

Enkele keren per jaar verschijnt de digitale Nieuwsbrief van PDN. De nieuwsbrief geeft deelnemers en pensioengerechtigden informatie over de PDN-pensioenen, over PDN zelf of over andere zaken uit pensioenland die het weten waard zijn. Een abonnement op de nieuwsbrief is gratis. Abonneren kan via de website van PDN (www.pdnpensioen.nl). Eerder verschenen nieuwsbrieven zijn ook te vinden op de website van PDN (ga naar > Gepensioneerden > Over PDN > Publicaties > Nieuwsbrieven).

Colofon

Pensioencontact verschijnt drie keer per jaar en is bestemd voor mensen die een uitkering ontvangen van PDN

Illustraties Geert Setola
Realisatie Afdeling Communicatie DSM Pension Services
Foto's Annemiek Mommers
Druk PPM Event & Media Support, Meerssen
Redactieadres PDN t.a.v. Harry Coever
Postbus 6500, 6401 JH Heerlen
harry.coerver@dsm.com
www.pdnpensioen.nl
045-5782056
Pensioen Desk 045-5788100
Voor blinden en slechtzienden is een gesproken versie van Pensioencontact kosteloos verkrijgbaar.

Dekkingsgraad PDN

Een belangrijke graadmeter voor de financiële gezondheid van een pensioenfonds is de dekkingsgraad. De dekkingsgraad geeft namelijk aan hoe groot het pensioenvermogen is ten opzichte van de pensioenverplichtingen. Eenvoudig gezegd geeft de dekkingsgraad aan of er voldoende geld in kas is om alle pensioenen, nu en in de toekomst, uit te betalen. De dekkingsgraad en de pensioenverplichtingen worden berekend op basis van de marktrente. De cijfers worden na elk kwartaal bekend gemaakt.

Onderstaande tabel toont de dekkingsgraad en de vanaf 2005 bij de berekening gehanteerde marktrente. Dit betreffen deels 'virtuele' dekkingsgraden aangezien PDN geen historie heeft vóór januari 2007. De 'virtuele' cijfers zijn een gewogen gemiddelde van de verplichtingen als ook het belegde vermogen van Pensioenfonds DSM-Chemie en Pensioenfonds Gist-Brocades.

Dekkingsgraad PDN (gebaseerd op marktrente)

	Dekkingsgraad	Gehanteerde marktrente
Ultimo 2004	133%	
Ultimo 2005	143%	3,7%
1 januari 2007	147%	4,2%
Ultimo 2007	150%	4,8%
Ultimo 2008	98%	3,6%
Ultimo 2009	111%	3,7%
Ultimo 1ste kwartaal 2010	110%	3,6%
Ultimo 2de kwartaal 2010	104%	3,1%
Ultimo 3de kwartaal 2010	105%	2,8%

De dekkingsgraden van PDN worden steeds bekend gemaakt als DSM de jaar- of kwartaalcijfers heeft gepresenteerd. Dat zal voor het vierde kwartaal van 2010 eind februari zijn. De (voorlopige) stand van de dekkingsgraad verschijnt dan op de website van PDN (www.pdnpensioen.nl).

De dekkingsgraad over het 3de kwartaal van 2010 is nog niet gebaseerd op de eventuele effecten van de jongste prognosetafels van het Actuarieel Genootschap. PDN zal die gegevens wel meenemen bij de publicatie van de dekkingsgraad aan het einde van het jaar. Er moet dan rekening mee gehouden worden dat, om die reden, de dekkingsgraad naar beneden bijgesteld dient te worden.

Belasting bederft het humeur van Jules Driessen

Goed om te weten

Goedgemutst was Jules Driessen (66) die morgen begonnen aan het invullen van zijn aangifte van de inkomstenbelasting. Dat doet hij op zijn computer met het programma van de Belastingdienst. Nu hij het resultaat van zijn invulwerk ziet, slaat zijn humeur om. "Hoe kan dat? Er wordt toch maandelijks loonheffing op mijn uitkeringen ingehouden? Hoezo moet ik nou inkomstenbelasting gaan nabetalen?"

Jules belt, om duidelijkheid te krijgen, de Pension Desk van PDN. De mevrouw aan de andere kant klinkt wel nog opgewekt: "Goedemorgen, Pension Desk u spreekt met Idaline Zelihsen". Jules stelt haar de vragen die het invullen van zijn belastingformulier heeft opgeroepen. Idaline zoekt de persoonlijke gegevens van Jules op en ziet dat hij vanaf vorig jaar een ouderdomspensioen van PDN ontvangt. Dat verklaart in elk geval een deel van het antwoord op Jules' vragen.

Zij legt uit: "Meneer Driessen u ontvangt vanaf vorig jaar ouderdomspensioen van PDN. Daarnaast ontvangt u een AOW-uitkering van de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Beide instanties kunnen niet anders dan zelfstandig op basis van de belastingtabellen de loonheffing vaststellen. Dat betekent dat zowel PDN als de SVB het eerste deel van uw uitkering volgens de laagste belastingschijf belasten. Bij de aangifte van de inkomstenbelasting moet u beide uitkeringen echter bij elkaar optellen. Daardoor kan het totaal van de uitkering voor een groter of kleiner deel in een hogere belastingschijf terecht komen. U hebt dan te weinig

loonheffing betaald en dat gaat de Belastingdienst via de inkomstenbelasting naheffen."

Jules geeft aan de oorzaak te begrijpen, maar vraagt ook of dit te voorkomen is. "Ook dat is mogelijk", aldus Idaline. "Als de naheffing hoger of bijna gelijk is aan de algemene loonheffingskorting per jaar. Voor een 65-plusser bedraagt die dit jaar 910 euro. Dan kunt u overwegen om de toepassing van de loonheffingskorting te laten vervallen. In de meeste gevallen wordt de loonheffingskorting door de uitkeringsinstantie van de overheid toegepast. U moet in dat geval de SVB verzoeken de algemene heffingskorting niet toe te passen. U kunt er ook voor kiezen om PDN maandelijks meer loonheffing te laten inhouden. U kunt daarvoor een schriftelijk verzoek sturen aan PDN, Postbus 6500, 6401 JH Heerlen of via e-mail info.PDN@dsm.com."

"Mevrouw Idaline, u hebt me niet blij gemaakt", zegt Jules Driessen. "Maar daar kunt u niets aan doen. Mij is in elk geval wel duidelijk hoe de vork in de steel zit. Daarvoor dank ik u en wens u nog een goede dag."

De lucht is voor Jules weer voor een deel opgeklaard. Hij gaat er nog even over nadenken. Gaat hij gewoon rekening houden met die naheffing of gaat hij ervoor zorgen dat hij volgend jaar niet met een naheffing geconfronteerd wordt? Die nieuwe mobiele telefoon zal in elk geval nog even op zich laten wachten. Eerst moet die naheffing betaald zijn.

Ongemakken

Veel ouderen hebben last van depri-gevoelens, zo lees ik bijna wekelijks in kranten en tijdschriften. Vooral in de wintermaanden, wordt er ter verduidelijking bij vermeld. Goed om te weten, maar wat moet ik er persoonlijk mee? Mijn lief en ik kijken elkaar na het lezen van dergelijke berichten eens goed in de ogen en constateren, dat we nog steeds verliefd zijn. Dat terzijde. Wanneer mopperen hetzelfde is als depressiviteit, dan kan ik een heel eind met de constatering van onderzoekers, beleidsmakers en semi-wetenschappers meegaan. Ik mopper soms uren aan één stuk door. Dat lucht trouwens lekker op, maar is niet altijd prettig voor de omgeving. Mijn lief heeft er niet zoveel last van. Ze kent me immers langer dan vandaag en heeft bovendien het advies gekregen eens een bezoekje aan een audicien te brengen. De afgelopen wintermaanden gaven voldoende reden om mijn moppercapaciteiten ten volle te benutten. Het begon al bij het opstaan, wanneer ik door een kiertje van de gordijnen naar buiten tuurde. Alweer gesneeuwd stooft ik op en kreeg als antwoord een bescheiden snurkje van mijn dierbare, die behaaglijk onder het dekbed was opgevouwen. De krant was niet bezorgd, mopperen dus. De oprit was onbegaanbaar, de achtertuin verdwenen onder een dikke witte vacht. Het dak van de berging zuchtte onder een zware winterlast evenals het kunststofdak boven het terras. Een balk begon zichtbaar door te buigen. Mijn mopperen nam in volume toe. Je zucht eens half wanhopig, sleept een ladder uit de schuur, adviseert de bezorgd toekijkende dierbare 112 bij de hand te houden en beklimt de ladder, een klein stukje op weg naar de eeuwigheid. Onder de laag sneeuw blijkt een harde laag ijs te zitten, waar geen beweging in is te krijgen. Tenminste niet in de eerste minuten, maar koppig gebruik van gereedschap, dat door de ontwerpers waarschijnlijk niet voor dit werk

gemaakt is, veroorzaakt flinke barsten in het ijs en een diepe snee in mijn vinger. Het mopperen gaat volledig automatisch over in een reeks weinig gehanteerde uitdrukkingen, hetgeen het gevogelte dat dagelijks onze broodresten komt verorberen, dwingt een snel heenkomen te zoeken in het bevroren lover. Trouwens met dat gevogelte heb ik ook nog een appeltje te schillen. Ik geniet dagelijks van meesjes, roodborstjes, musjes, merels en zelfs een specht die zich te goed doet aan onze gaven. Tot een stel agressieve duiven van buitenlandse afkomst neer strijkt en de aanwezige hongerlappen de struiken in jaagt en mij in de gordijnen. Ik word zo moe van de winter en van de heren en dame weersvoorspellers van het journaal. Zelfs een glas wijn kan mijn gemopper niet tot bescheiden proporties doen afnemen. En alsof de overlast nog niet genoeg was, ontstond ook nog een lekkage in het garagedak. Eigen deskundig onderzoek leverde op dat de regenpijp vol ijs zat. Een paar liters kokend water loste het probleem niet op. Niet voor één gat te vangen, heb ik de föhn gepakt en enkele dagen een uurtje warme lucht rond de pijp en op het dak geblazen. De stroomleverancier informeerde daarop dat ze geconstateerd hadden dat mijn stroomverbruik ver boven het gemiddelde gestegen was en of ik een verklaring had. De uitleg durfde ik niet te geven. Ik blaas niet meer, nog sterker ik doe helemaal niets meer. Gelukkig is de sneeuwoverlast voorbij. Ik ben weer aan het wandelen geslagen. Tenminste tot voor kort. Momenteel zit ik in een ongemakkelijke houding in een relaxfauteuil. Ik durf het bijna niet te zeggen, maar ik ben uitgegleden over een hondendrol.